

www.mevzuattakip.com.tr

657 Sayılı Kanun Kapsamına Geçen Askeri Personelin Kazanılmış Hak Aylık Dereceleri

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

657 SAYILI KANUN KAPSAMINA GEÇEN ASKERİ PERSONELİN KAZANILMIŞ HAK AYLIK DERECELERİ

Halil MEMİŞ

Giriş:

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 74 üncü maddesinde; "Memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakatı ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür. ..." hükmü mevcuttur.

Öte yandan; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92 nci maddesi uyarınca 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanların, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilecekleri, bu hüküm çerçevesinde görevlerinden kendi istekleriyle çekilmiş bulunan veya görev süreleri sona eren; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi subay ve astsubayların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memur olarak istihdamlarının durumlarına uygun boş kadro bulunması ve hizmetlerine ihtiyaç duyulması halinde, başvuracakları kamu kurum ve kuruluşlarının takdirinde olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanuna tabi subay ve astsubaylar ile uzman erbaşların, görevlerinden istifa etmelerinden sonra başvuracakları kamu kurum ve kuruluşlarının takdiri doğrultusunda açıktan atama yoluyla Devlet memuru olarak istihdam edilebilmeleri mümkündür.

Kazanılmış Hak Derecelerinin Dikkate Alınması

Askeri personelin 657 sayılı Kanuna tabi bir kurumda herhangi bir kadroya atanmaları yukarıda belirtildiği üzere mümkündür.

Ancak, bu atamalardan sonra henüz netlik kazanmayan ve uygulamada tereddütlere yol açan bir husus bulunmaktadır.

Bu husus da; askeri personel iken istifa edenlerin, istifa ettikleri tarih itibariyle elde etmiş oldukları kazanılmış hak derecelerinin (emeklilik derecesi ve kazanılmış hak aylık derecesi) 657 sayılı Kanuna tabi memuriyet süresinde nasıl değerlendirileceği hususudur.

Konu ile muhatap olanların tereddüt etmelerine sebep olan hususların başında, kamu görevlilerinin ve/veya Devlet memurlarının emekliliğe esas dereceleri ile kazanılmış hak aylık derecelerinin yani memuriyet aylıklarının hesaplanmasına esas derecelerinin farklı olabileceği gerçeğini gözardı etmeleridir.

Bu gibilerin durumları için bu incelememizde irdelenecek hususlar şunlardır:

Askeri personel iken ayrılıp 657 sayılı Kanuna tabi bir kurumda Devlet memuru olarak başlayanların;

- Ek göstergesi nasıl değerlendirilecektir?

- Emeklilik keseneklerinin hesabında hangi dereceleri dikkate alınacaktır?

- Aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınacak derece nedir ve intibakları devam edecek midir?

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası; *"Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı taktirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dahil 5434 sayılı kanun hükümlerine göre işlem yapılır...."* hükmünü amirdir.

Bu hüküm uyarınca, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi çalışanlar ile 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra ilk defa göreve başlamış olmakla birlikte daha önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunanlar (yedek subaylık, vekillik hizmeti ya da 5434 sayılı Kanuna tabi göreve başlayan, adına emeklilik keseneği ve kurum karşılığı kesilmeden görevinden ayrılanlar dahil) ve bunların dul ve yetimleri hakkında 5510 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan hükümler de dahil 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır.

5434 sayılı Kanunun 21/4/2005 tarih ve 5335 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (h) fıkrası ile değişik ek 67 nci maddesi *“Daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenler: daha önceden yararlanmış oldukları ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan kesenek ve karşılık tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam ederler. Bu Kanunun 12 nci maddesinin (ıı) numaralı fıkrasının (n) bendinde sayılanlar hariç, atandıkları veya seçildikleri kadro, görev ya da derece en az altı ay görev yapmaksızın ek göstergesi daha düşük bir kadro, görev ya da dereceye atanan veya seçilenler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.”* hükmünü amirdir.

Bu hüküm ile Kanunun yürürlüğe girdiği 27.04.2005 tarihinden itibaren, daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek gösterge ödenmesi gereken veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenlerin, daha önce yararlandıkları ek göstergelerden yararlanabilmeleri en az altı ay bu görevi yapmış olmaları şartına bağlanmıştır.

Buna göre, Türk Silahlı Kuvvetlerinde astsubay, uzman jandarma veya uzman erbaş olarak görev yapmakta iken bu görevlerinden ayrılarak açıktan atanmak suretiyle 657 sayılı Kanuna tabi kamu kurumlarında bir kadroya atanarak göreve başlayan kişilere 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanacağından, aynı kanunun ek 67 nci maddesi uyarınca halen yararlandırıldıkları ek gösterge rakamı ile daha önce yaptıkları görevlerinden dolayı yararlandırılmaları gereken ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan emeklilik keseneği ve kurum karşılığı tutarının tamamının kendilerinin aylıklarından kesilerek Emekli Sandığına yatırılması gerekmektedir.

Peki bu kişilerin emeklilik keseneklerinin hesabında hangi dereceleri dikkate alınacaktır? Bu hususu izah etmek için, esas itibarıyla zihinleri karıştıran hükümler üzerinde durmak gerekecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 71 inci maddesinin son fıkrası ile eski sınıflarında, görev alacakları yeni sınıflarına nazaran memurluğa daha yüksek bir

derece ve kademedan başlamış olup da sınıf değiştirenlerin, yeni görevlerindeki ilk ilerleme sürelerinin eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademelere tekabül eden süre kadar uzatılacağı ve bu süre tamamlanıncaya kadar kendilerine sınıf değiştirilmeleri sırasında buldukları derecede kademe ilerlemesi verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yine aynı Kanunun 74 üncü maddesi ile de, 13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarla bu Kanuna tabi kurumlar arasındaki nakillerde de bu madde hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Aynı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda çalışıp 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden, hizmete giriş dereceleri 36 ncı madde ile tespit edilen giriş derecelerinin üzerinde olanların ilk ilerleme ve yükselmeleri için kanuni bekleme sürelerine yukarıda yazılı dereceler arasındaki sürelere tekabül eden süre kadar ilave edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümler uyarınca, 657 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken sınıf değiştirenlerden eski sınıflarında, yeni sınıflarına göre memurluğa daha yüksek derece ve kademedede başlayanların, yeni sınıflarında ilk defa kademe ilerlemesi yapabilmeleri için eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademedeki süre kadar bekletilmeleri gerekmektedir.

Bu düzenlemeler, 657 sayılı Kanuna tabi olup, buldukları sınıf itibariyle daha yüksek derece ve kademedan başlayanlarla ilgilidir. Peki, 657 sayılı Kanuna tabi olmadan daha yüksek derece ve kademedan başlayıp, sonradan 657 sayılı Kanun kapsamında bir kadroya atananların durumu ne olacaktır?

Yukarıdaki hükümlerin aksine, 657 sayılı Kanunun 71 inci ve 74 üncü maddesinde, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi çalışmakta iken 657 sayılı Kanuna tabi bir göreve atananların, 926 sayılı Kanuna göre kazandıkları derece ve kademe süresi kadar bekletildikten sonra, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi yapılacağına dair bir hükme yer verilmemiştir.

Doęrudan böyle bir düzenleme olmaması, tereddütleri de beraberinde getirmektedir.

Tam bu noktada, daha önce Emekli Sandığı Yönetim Kurulunun verdiği bir karar ve bu Karar üzerine Danıştay'ın verdiği iptal kararı, zihinleri bulandırmaktadır.

Emekli Sandığı Yönetim Kurulu; Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri de dikkate alınarak 25.05.1995 tarih ve 822 sayı ile verdiği kararda; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanuna tabi görev yapmakta iken 01.03.1975 tarihinden sonra bu görevlerinden ayrılarak 657 sayılı Kanuna tabi göreve başlayanların 657 sayılı Kanunun 71 inci maddesi ve 74 üncü maddesinin son fıkrası uyarınca her iki kanun ile belirlenen giriş dereceleri arasındaki süre kadar buldukları

derecede bekletilmelerine karar verilmiştir.

Bu kez, Danıştay 10 uncu Dairesinin 12/1/1999 tarih ve E.1998/2862,K.7999/29 sayılı kararı ile "... Her ne kadar davalı idare tarafından emekliye sevki nedeniyle yeniden yapılan intibakında davacının, 657 sayılı Yasanın 71. Maddesi son fıkrası hükmü gereğince emeklilik tarihinde 2. Derecenin 2. Kademesine ulaşabileceği sonucuna ulaşmak suretiyle dava konusu işlem ve dayanağı Yönetim Kurulu kararı alınmış ise de: yukarıda anılan Yasanın 71. Maddesinin son fıkrası hükmü, ancak, 657 sayılı Yasada sayılan sınıflardan birinde göreve başlayan ve sonra başka bir sınıfa geçerek memuriyete devam eden kişilerin terfi durumlarını saptamakta olup: 926 sayılı Yasaya tabi subay olarak görev yaptıktan sonra bu görevinden ayrılarak 657 sayılı Yasa hükümlerine göre T.C Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğünde bir göreve açıktan ataması yapılan davacının durumu için sınıflar arası değişiklikten söz edilmeyeceğinden, anılan Yasanın 71. Ve 74. Maddelerinden bahisle kademe ilerlemesinin yaptırılmasına ilişkin işlem ve dayanağı Yönetim Kurulu Kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, dava konusu işlem ile dayanağı davalı idarenin 25/5/1995 tarih ve 822 sayılı Yönetim Kurulu Kararının iptaline, ..." karar verilmiştir.

Bu Karara istinaden doğal olarak Emekli Sandığı Yönetim Kurulu söz konusu kararı iptal etmiş, sonrasında verdiği bir çok görüşte ise; Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yapmakta iken bu görevlerinden ayrılarak açıktan atama suretiyle 657 sayılı Kanuna tabi kadrolarda göreve başlayanların Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrıldıkları tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri esas alınmak suretiyle intibakları ilerletilecektir denmiştir.

Burada verilen bu görüş, ilgililerin emekliliğe esas hesaplamaların yapılacağı derece ve kademelerinin ne olması gerektiği ile ilgilidir. Diğer bir ifade ile, değişik nedenlerle memurların aylığa esas kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri ile emekliliğe esas derece ve kademelerinin birbirinden farklı olduğu bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli iken, ayrılarak 657 sayılı Kanuna tabi kurumlarda, bu Kanuna tabi kadrolarda göreve başlayanların emekliliğe esas aylık derece ve kademelerine dokunulmayacak, ayrıldıkları tarihteki derece ve kademeleri üzerinden ilerlemeleri devam edecektir.

En fazla tereddüt yaratan husus ise; aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınacak derece ve kademelerdir.

Daha önceleri Emekli Sandığı, şimdi ise Sosyal Güvenlik Kurumu Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün verdiği görüşlerin en sonunda şu husus yer almaktadır: "657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 64 üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin Tebliğ Maliye Bakanlığınca hazırladığından söz konusu personelin geçmiş süreleri için 657

sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının uygulanıp uygulanmayacağı hususunun Maliye Bakanlığında sorulması gerekmektedir.”

Bunun izahı şudur: Devlet Memurları Kanununun 64 üncü maddesinin uygulanması ile ilgili olarak görüş verilmediği, yani memurların aylıklarının hesaplanmasına esas olan aylık derece ve kademeleri ile ilgili görüş verilmediği, sadece verilen görüşün emeklilik mükteseplerine ilişkin olduğu ve emeklilik müktesebine ilişkin derece ve kademelerinin herhangi bir duraksamaya meydan vermeden devam ettirileceği.

657 sayılı Kanun kapsamındaki intibakların ve derece ilerlemelerinin ayrıca değerlendirileceği, bu görüşte açıkça belirtilmiştir.

Kanaatimizce, emeklilik müktesebinde olduğu gibi kazanılmış hak aylık derecelerine ilişkin derecelerinin de duraksamaya uğratılmadan devam ettirilmesi gerektiğinin daha hakkaniyetli olduğu ortada olsa da; söz konusu görüş ve Danıştay kararı bunu sağlamamakta, Kanunun yorumlanmasından ve Kanunda yer alan hükümlerden çıkarılan sonucun ise kazanılmış hak aylık derecelerinin, askeri personel olmaları nedeniyle 657 sayılı Kanundaki memurlara kıyasen fazladan aldıkları kademelerin süresi kadar, mevcut derece ve kademelerinde bekletilmelerini gerektirdiği yönündedir.

Sonuç itibariyle, askeri personel iken 657 sayılı Kanun kapsamında bir kadroya geçen personelin, emeklilik mükteseplerinin duraksamaya uğramayacağı, ancak memuriyet maaşlarına esas kazanılmış hak aylık derecelerinin, askeri personel iken fazladan aldıkları (gerek ilk başlama ve gerekse sonradan) kademe süreleri kadar bekleyecekleri kesindir.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA